

GIS IN NEDERLAND

ANNELIEN VAN DER MEER

In het novembernummer van 1990 is ingegaan op de Informatiebank van het Nederlands Expertisecentrum voor Ruimtelijke Informatieverwerking (NexpRI). De gegevens die op dit moment in deze informatiebank zijn opgeslagen, maken het mogelijk een overzicht te geven van het 'GIS-landschap' in Nederland.

De NexpRI Informatiebank is een meta-informatiesysteem, dat gegevens bevat over GIS-gerelateerde activiteiten in Nederland.

Van de 350 instellingen die uiteindelijk in de informatiebank terecht zullen komen, is een kwart geïnterviewd. Dit zijn de instellingen die de langste historie op het gebied van GIS hebben en/of de grootste investeringen op dit gebied gedaan hebben.

SECTOREN

De geïnterviewde instellingen (zie de figuur) vormen een representatieve doorsnede van alle GIS-gebruikers, met dien verstande dat de nutsbedrijven ondervetwoordigd zijn.

De helft van de geïnterviewde instellingen bevindt zich in het commerciële veld, de andere helft in het niet-commerciële veld. In de commerciële sector worden GIS-adviseurs, GIS-leveranciers, hard- en software leveranciers en data-leveranciers onderscheiden. In de niet-commerciële sector wordt onderscheid gemaakt tussen nationale overheid, provinciale overheid, lokale overheid en onderwijs- en onderzoeksinstellingen.

De nationale overheid en de onderzoeksinstituten zijn de oudste GIS-gebruikers. In de jaren zeventig begonnen zij met het gebruik van Geografische Informatie Systemen. De nationale overheid met het oog op gebruik binnen het proces van kaartproductie, de onderzoeksinstituten met het oog op toepassingen binnen het onderzoek. Door de hoeveelheid kennis die in de loop van de jaren is opgebouwd kunnen de meeste problemen binnenshuis worden opgelost.

Voor overheidsinstellingen geldt dat het belangrijkste produkt, dat met behulp van GIS gemaakt wordt, de geografische database is. Daarnaast kan applicatie-software als belangrijk produkt aangemerkt worden. De onderzoeks- en onderwijsinstellingen richten zich met name op applicatie-software, onderwijs en advisering. In de jaren tachtig is het aantal GIS-gebruikers aanzienlijk toegenomen, zoals bij de RPD en de verschillende universiteiten die aan het NexpRI verbonden zijn. In deze periode begonnen lokale overheidsinstellingen, adviesbureaus en dataleveranciers zich in toenemende mate op de GIS-markt te bewegen. Van de lokale overheden zijn het met name de grote gemeenten, die GIS zijn gaan gebruiken voor vastgoeddoeleinden en landmeetkundige toepassingen. Deze organisaties zijn voor de meerderheid

De dataleveranciers zijn een groep organisaties die door het gebruik van GIS ontstaan is. Met name de in Nederland moeilijke situatie rond geografische databestanden heeft het ontstaan van deze bedrijfjes in de hand gewerkt. De laatste jaren zijn ook de provincies en de Hogescholen met het gebruik van GIS begonnen. Opvallend binnen deze categorieën is het feit dat ze allen tevreden zijn over het gebruik van GIS. Dit wordt waarschijnlijk veroorzaakt door het gebruik dat ze hebben kunnen maken van de know-how, die op het terrein van de implementatie van GIS met name bij de oudere GIS-gebruikers aanwezig is.

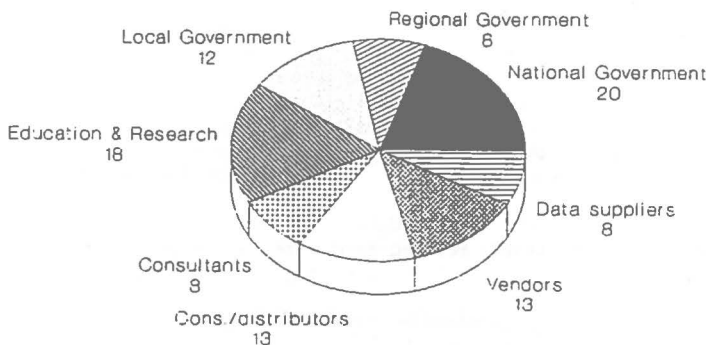
COMPETITIE

Wanneer we de GIS-markt als geheel proberen te overzien, dan blijkt dat met name de overheidsdiensten en de dataleveranciers zich bezig houden met de productie van databases. De adviesbureaus richten zich naast het advieswerk vooral op kaartproductie, digitaliseren en applicatie-software. De GIS-verkopers houden zich naast de verkoop van het pakket bezig met applicatie-software, onderwijs en advieswerk. Dat doen de onderwijs- en onderzoeksinstellingen eveneens. Deze 'competitie' wordt veroorzaakt door de hoeveelheid kennis die aanwezig is bij beide groepen. Bovendien is er op dit moment grote vraag naar dit soort toepassingen. Een recente ontwikkeling op dit terrein is het starten van samenwerkingsverbanden door instellingen uit de verschillende categorieën. Zij brengen hun expertise

samen om op deze wijze een beter produkt te leveren en een groter marktsegment te kunnen veroveren.

In hoeverre deze samenwerkingsverbanden zullen leiden tot een veranderd profiel van de GIS-markt zal de toekomst uitwijzen.

Annelien van der Meer is medewerker van NexpRI Wageningen. Dit artikel is een samenvatting van het artikel *A profile of Geographical information handling in the Netherlands*.

De geïnterviewde instellingen, in percentages.
Bron: Annelien van der Meer.

niet tevreden met het gebruikte GIS-pakket, dat voornamelijk gebruikt wordt voor de productie van databases.

ADVIES

De adviesbureaus zijn GIS-pakketten gaan gebruiken als onderdeel van het advieswerk dat de klanten van hen verwachten. Applicatie-software is hierbij het belangrijkste produkt, digitaliseren en kaartproductie in mindere mate ook.